

ABC

NOWINY CODZIENNE

Nr. 107 A

Rok XIV

WARSZAWA

CZWARTEK

13 kwietnia

1939 R.

Cena 10 Gr.

W

„NARÓD, KTÓRY NIE CZUJE SIĘ WYŻSZYM OD INNYCH, NIE POSIADA SWE-
GO POSEŁNICTWA. ALBO
NIE ODKRYŁ GO W SOBIE”

Szczepanowski

Punkt zwrotny czy tylko słowa

Oświadczenie mocarstw zachodnich

Uspokajające kroki Włoch

PARYŻ, 12. 4. Czwartkowe exposé premiera oczekiwane jest w Paryżu z wielkim napięciem. Według opinii kół zbliżonych do ministerstwa spraw zagranicznych, oświadczenie premiera Daladier jest uzgodnione z gabinetem angielskim i zawierać będzie przede wszystkim sprzeciwianie stanowiska Francji wobec zagadnień polityki zagranicznej. Exposé nadawane będzie przez radio.

KOMUNIKAT FRANCUSKI

Premier Daladier opuszczając gmach ministerstwa wojny oświadczył dziennikarzom, że deklaracja jego będzie krótka i będzie miała formę komunikatu, precyzującego stanowisko rządu francuskiego. Deklaracja zostanie doręczona rządowi brytyjskiemu przed przesłaniem jej do prasy.

Rada ministrów jednogłośnie zatwierdziła deklarację, którą jutro ogłosi premier. Według informacji, zdania wszystkich ministrów były zupełnie zgodne. Ogólnie podkreślono konieczność wyraźnego sprzeciwiania stanowiska Francji wobec ewentualnej agresji na Bałkanach.

OŚWIADCZENIE ANGLII

LONDYN, 12. 4. We czwartek lord Halifax złożył w Izbie Lordów odpowiednie oświadczenie w

sprawie stanowiska gabinetu brytyjskiego wobec okupacji Albanii, jak również w sprawie angielskiej polityki śródziemnomorskiej.

Angielska prasa poranna porusza zagadnienie deklaracji lorda Halifaxa, oświadczenia premiera Chamberlaina w Izbie Gmin. Zgodnie z poprzednimi przewidywaniami prasa sądzi, iż premier Chamberlain oświadczy, że niepołączono i nienaruszalność Grecji jest żywotnym interesem Wielkiej Brytanii. Obok spraw Grecji ma być poruszony stosunek Wielkiej Brytanii do Turcji. Ogólnie, zdaniem opinii angielskiej, od treści i tonu jutrzejszych oświadczeń zarówno angielskiego jak i francuskiego ministra zależy odprężenie ogólnej sytuacji europejskiej.

ODPREŻENIE WE WŁOSZECH

RZYM, 12. 4. We Włoszech znajduje się obecnie pod bronią 1.600.000 ludzi. Biorąc pod uwagę liczebność jednego rocznika 400—450 tys. ludzi, należy stwierdzić, że mobilizacja objęła mniej niż 3 roczniki.

Komunikat włoski stwierdza, że dalsze roczniki nie będą powoływane, jest oceniany w Rzymie, jako akt wyraźnie uspokajający. Radio podając powyższy komunikat podkreślało, że ludność włoska może pracować z całkowitym spokojem.

Jako drugi moment uspokojenia podkreślają wizytę charge d'affaires włoskiego Fornare u szefa rządu greckiego Metaxasa, któremu złożył w imieniu Mussoliniego oświadczenie, że pogłoski o jakiegokolwiek akcji włoskiej przeciw Grecji są nieprawdziwe.

Włochy faszystowskie szanują w sposób najzupełniej absolutny integralność terytorium i wysp Grecji i chcą w dalszym ciągu rozwijać serdeczne stosunki grecko-włoskie.

Plan uderzenia na Gibraltar

Zarządzenia wojskowe Anglii

Współdziałanie grecko-angielskie

PARYŻ, 12. 4. Nagie przybycie marsz. Petaina do Paryża jest komentowane we Francji, jako do wód zagrożenia Gibraltaru przez wojska włoskie. Według opinii kół zbliżonych do ministerstwa spraw zagranicznych, dotychczasowa misja marsz. Petaina w Hiszpanii nie dała oczekiwanych wyników. Wpływy niemieckie i włoskie zostały nie zmniejszone, a obecnie istnieją obawy, że Hiszpania zostanie użyta przez Berlin i Rzym do ataku na Gibraltar.

W związku z tym wyładowały w Kadyksie dwie włoskie dywizje zmotoryzowane oraz kilkanaście baterii ciężkich armat. Wojska te skierowane zostały na Gibraltar. Wyrażają jednak nadzieję, że Hiszpania w ostatniej chwili nie zgodzi się na użycie jej przeciw Anglii i Francji. Ludność cywilna ładowanie wojsk włoskich przyjęła bardzo nieprzychylnie, co wpłynęło również na obecne stanowisko rządu hiszpańskiego. Z drugiej strony zarządzenia wojskowe admiralicji angielskiej i francuskiej również powstrzymałyby zgodę Hiszpanii na plany niemieckie.

Włosi fortyfikują gorączkowo brzegi cieśniny Otranto

LONDYN, 12. 4. Według wiadomości z Rzymu, oddziały techniczne wojsk włoskich pracują gorączkowo nad ufortyfikowaniem obu brzegów cieśniny Otranto dzielącej Adriatyk od morza Śródziemnego.

Na albańskim brzegu Włosi zainstalowali w porcie Va-

lona 250 ciężkich dział Kruppa, które przybyły wczoraj na statkach transportowych. Według doniesień z Aten na wyspy Dodekanezu nadeszły nowe transporty wojsk włoskich. Liczba oddziałów włoskich na wyspach tego archipelagu wynosi obecnie 95.000 ludzi.

Zapewnienie przyjaźni wobec Anglii

składa poselstwo Iraku

LONDYN, 12. 4. Poselstwo Iraku w Londynie ogłosiło komunikat, stwierdzający, że śmierć króla Ghazi nastąpiła wskutek wypadku. W Mosulu agitatorzy rozpowszechniali fałszywe pogłoski w których wyniku tłum zaata-

kował konsulat Wielkiej Brytanii i zamordował konsula.

Zarówno rząd Iraku, jak i cały naród ubolewają z powodu tego i oświadcza, że wobec Wielkiej Brytanii, swojej sojusznicy, żywią uczucia przyjaźni.

Mussolini nie pisał do Chamberlaina o pokojowych zamiarach Włoch

LONDYN, 12. 4. „Exchange Telegraph” donosi, że angielskie koła oficjalnie zaprzeczają stanowcze pogłoski, jakoby prem. Chamberlain otrzymał osobiste zapew-

nienie Mussoliniego o pokojowych zamiarach Włoch.

Wszelka wymiana poglądów pomiędzy obu rządami odbywa się na drodze dyplomatycznej.

Dalsze zbrojenia Holandii

Przegrupowania wojsk w Jugosławii

HAGA, 12. 4. Holandia w dalszym ciągu mobilizuje siły zbrojne na wypadek nieoczekiwanej konieczności. W środę w Dzienniku Ustaw ukazał się dekret królowej, upoważniający naczelnego wodza armii holenderskiej do przeprowadzenia w razie potrzeby rekwizycji kwater, środków komunikacji i artykułów żywnościowych. Równocześnie rząd holenderski zawiadomił dalszych rezerwistów poza tymi, którzy zostali już zmobilizowani, aby byli gotowi do stawienia się do swoich oddziałów, skoro tylko zostaną zawezwani. Część rezerwistów nie może opuszczać rejonów swych garnizonów.

BIAŁOGÓRÓD, 12. 4. Władze jugosłowiańskie wydały w ciągu ostatnich dni szereg zarządzeń o charakterze wojskowym, powołując część rezerwistów pod broń, przede wszystkim w okęgach nadgranicznych. Nad granicą albańską nastąpiły przegrupowania w trzeciej armii jugosłowiańskiej. Zgrupowania wojsk doko-

nano w rejonach Skoplje i Macedonii.

Gdy 26 marca Mussolini oświadczył, że Rzym dominuje i będzie dominować na morzu Adriatyckim, niewielu polityków, poza w tajemniczości, ni w plany osi, spodziewało się, iż w niespełna dwa tygodnie po mowie Duce, Włosi będą istotnie panowali na Adriatyku. Rzeczywiście bowiem krok włoski wydaje się niezgodny z obiektywną oceną sytuacji Italii.

Oceniając obiektywny interes Włoch trudno się dopatrzeć zewnętrznych przyczyn, któreby zmuszały Mussoliniego do tak zdecydowanego posunięcia. Albania była przecież pod wyraźnym i wyłącznym wpływem włoskim i nie nie wskazywało na zmiany nieprzychylnie dla królestwa włoskiego. Wystarczy przypomnieć rozbudowę dróg, budowę lotnisk, a wreszcie inwestycje w miastach Albanii, aby uświadomić wpływ włoski w tym kraju. Jugosławia również nie wykazała żadnych złych zamiarów wobec Włoch, mocarstwa „demokratyczne” nie zdradzały tendencji agresywnych — a więc nie było zewnętrznych powodów, któreby usprawiedliwiały konieczność zabezpieczenia stra-

tegicznego Adriatyku przez zamknięcie cieśniny Otranto. Dlatego też tłumaczenie, że koniecznością dla Włoch było posiadanie portów albańskich, dających panowanie nad Adriatykiem jest niesłuszne.

Istotna przyczyna decyzji włoskiej tkwi raczej wewnątrz państwa faszystowskiego. Ustroje totalistyczne wymagają bardzo wielkiego wysiłku od społeczeństwa i stwarzają silne napięcie, muszą się liczyć bardzo z nastrojami i opinią społeczną, muszą stwarzać ciągłe nowe fakty podtrzymujące nastrój i na pięcie. Włochy współpracując ściśle z Niemcami odczuwały coraz silniej zwężającą się równowagę osi. Najbardziej nawet dobrane słowa Führera i Duce, najserdeczniejsze zapewnienia Niemiec nie mogły zatłuszczać faktów, że korzyści współpracy niemiecko-włoskiej były bardzo jednostronne. Wobec sukcesów niemieckich autorytet Mussoliniego był mocno zagrożony. W tej sytuacji wewnętrznej koniecznością Włoch — stała się nowa choćby pozorna zdobycz, nowy dowód siły faszystów.

Niemcy rozumiały ze swej strony niebezpieczeństwo sytuacji — dla reperacji nadwątlonej osi konieczny był sukces Włoch, któryby można było tłumaczyć jako wynik współpracy z Niemcami i z drugiej strony posunięcie, któreby pogłębiło rozdzwienie pomiędzy Italią a mocarstwami zachodnimi. To też krok włoski poprzedziły narady wojskowe niemiecko - włoskie i napewno nacisk przyjaźni niemieckiej wpłynął na decyzję Mussoliniego.

Czy jednak i tym razem, pomimo zdobyczy terytorialnych, korzyści nie przypadnie wyłącznie Niemcom? Odpowiedź na to konsekwencje czynu włoskiego.

Niemcy bowiem uzyskały chociaż pozorne wyrównanie osi, tak dla nich koniecznej, i silniejsze zwołanie z Włocha mi. A jaką cenę zapłacą Włochy za Albanie, co do której przecież i tak mogły decydować? Italia zyskuje możliwość łatwiejszego nacisku na Jugoslawię i Grecję — ale właśnie tu tkwi poważne niebezpieczeństwo. Anglia i Francja będą niewątpliwie dążyć zdecydowanie do ochrony granic tych państw, które stanowią bar-

dzo poważnie o równowadze na Bałkanach, z drugiej strony metoda postępowania Włoch — wzorowana na hitlerzyzmie — niweczy zaufanie zagrożonych państw do polityki włoskiej. Ostatecznie więc Włochy mogą stracić możliwości porozumienia, ważną dla siebie rolę mediatora między Niemcami i Anglią i państwami z nią zaprzyjaźnionymi, mogą zostać jedynie ze swym partnerem osi, nie wykazującym dotychczas sentymentu w polityce nawet wobec przyjaciół. Stawka za Albanie bardzo wysoka. Sądzimy, że prędzej czy później we Włoszech zrodzi się przekonanie, że jeszcze raz zostały wygrane dla korzyści niemieckiej przyjaciela. Oby jeszcze to przekonanie przyszło w czas — zależą od niego losy Włoch i pokoju europejskiego.

Z ostatnich wypadków plynie jeszcze jeden wniosek — nie nowy wprawdzie — lecz tak ważny, że trzeba go koniecznie podkreślić. Dziś nie ma miejsca na państwa słabe — jeszcze raz musimy stwierdzić — naprawdę pewną gwarancją jest własna siła narodu.

J. W.

Podróż Jerzego VI do Kanady pod znakiem zapytania

LONDYN, 12. 4. „Evening Standard” donosi, że na wezwanie konferencji króla Jerzego VI z prem. Chamberlainem omawiana była kwestia ewentualnego odwołania pod różny angielskiej pary królów skiej do Kanady i Stanów Zje-

dnoczonych. Decyzja w tej sprawie nie zapadła i jest uzależniona od rozwoju sytuacji europejskiej. Wyjazd pary królewskiej ma, według do tychczasowego programu, nastąpić w dniu 6 maja.

Jeżeli podróż dojdzie do skutku, to para królewska odpłyne do Kanady nie na pokładzie krążownika pancernego „Repulse”, jak to było przewidziane, ale na parowcu pasażerskim „Empress of Britain”. Admiralicja angielska wyraziła bowiem zdanie, że krążownik pancerny „Repulse” nie może w obecnej sytuacji międzynarodowej opuścić wód europejskich.

Poważna choroba królowej Geraldiny

ATENY, 12. 4. Stan zdrowia królowej Geraldiny, która cierpi na gorączkę popołożową, jest poważny. Król i jego siostry nie opuszczają łóża chorej. Cała rodzina króla Zogu zatrzymała się w jednym z hoteli w Larissie.

Wybuch bomby w Liverpool

LIVERPOOL, 12. 4. Około północy na jednym ze skwerów miasta wybuch bomby zniszczył całkowicie budkę telefoniczną. Siła wybuchu była tak wielka, iż wyleciały szyby w pobliskich domach. Ofiar w ludziach nie było.

Coraz cieplej

Przewidywany przebieg pogody dn. 13 b. m.
Po chłodnej nocy, w ciągu dnia pogoda słoneczna i ciepła o niewielkim zachmurzeniu (temperatura w ciągu dnia około 18 st.). Słabe wiatry miejscowe.

Zginęło w płomieniach 35 osób

KAIR, 12. 4. W dolnym Egipcie ubiegłej nocy spłonęły dwie wioski w pobliżu Mehallan Kebir. W płomieniach zginęło 35 osób, a około 300 odniosło rany.

ABC ŻADAC

W kioskach Rucho
U sprzedawców ulicznych
W urzędach pocztowych